Geachte leden van de gemeenteraad,

Graag stuur ik u de mail die ik ook naar mw. heb gestuurd, betreffende het onderzoek naar het AZC in Bedum, zodat ook u dit in uw overwegingen mee kunt nemen.

Allereerst bedankt voor het tonen van de bereidheid om naar onze zorgen en vragen te luisteren met het geven van uw emailadres. Want dit besluit gaat alle inwoners van Bedum aan, al waren de informatiebijeenkomsten alleen voor de direct omwonenden van de beoogde locaties. Daarbij komt dat ik als psychiater in mijn werk af en toe met vluchtelingen te maken heb, door deze ervaring heb ik mogelijk een ander perspectief op uw plannen, die ik wil delen en zal onderbouwen met bevindingen uit onderzoeksrapporten.

U bent bezig met plannen voor het opvangen van 350 asielzoekers, terwijl de gemeente volgens de spreidingswet gevraagd wordt 251 mensen op te vangen. Dat aantal is gebaseerd op basis van de bepaalde draagkracht van deze gemeente, vastgesteld aan de hand van factoren als sociaaleconomische status en inwoneraantal van de (héle) gemeente. Het in voldoende mate opvangen van asielzoekers is een complex probleem, dat op Europees niveau oplossingen behoeft, maar dat niet in gemeente het Hogeland opgelost kan worden door (een in verhouding klein aantal) extra mensen op te vangen boven het aantal dat van deze gemeente verwacht mag worden. Gemeente Het Hogeland kan er wel de verantwoordelijkheid voor nemen die verplichte 251 mensen op een zo veilig en humaan mogelijke manier op te vangen.

Onderzoek, zoals van VluchtelingenWerk (Jaarverslag 2022) en Amnesty (Isolatie in vreemdelingendetentie, 2020), toont aan dat het centreren van een grote groep asielzoekers integratie tegenwerkt en de kans op hertraumatisering vergroot. Ook uw eigen rapport Berenschot noemt het probleem met integratie. Hieruit vloeit voort dat spreiding van (niet meer dan) 251 asielzoekers over de dorpen in het Hogeland noodzakelijk is. Dit sluit bovendien aan bij mijn eigen ervaring in mijn werk. Niet zelden gaat een traumabehandeling in hoofdzaak over wat mensen ín een asielzoekerscentrum is overkomen. Voor de vluchtelingen zélf is het namelijk níet te prefereren dat zij in grote getalen bij elkaar gezet worden, waarbij er onherroepelijk soms verkeerde combinaties gemaakt worden. Uw argument dat het COA op deze wijze alles betaalt en regelt, suggereert dat financieën zwaarder wegen dan humaniteit en veiligheid. Uw argument dat bij spreiding de veiligheid niet gegarandeerd kan worden, impliceert dat u in plaats daarvan alle risico's bij Bedum neerlegt. Dat is geen morele verantwoordelijkheid nemen, zoals u aangaf te willen doen met het neerzetten van zo'n AZC, maar dat getuigt van onbehoorlijk en onverantwoordelijk bestuur.

De risico's die u neemt met dit besluit, zijn goed inzichtelijk te maken met incidentencijfers. Uw ideaalbeeld is het AZC in Burgum, noemt u, u wilt het naar dat voorbeeld inrichten. In het incidentenrapport van het COA is terug te vinden dat daar in 2023 (het meest recente gepubliceerde rapport) sprake was van 15x agressie tegen personen fysiek, 1x agressie non verbaal, 16x agressie verbaal. Er zijn daar bovendien meermalen opstootjes geweest waar de politie bij betrokken is geweest en waar gewonden zijn gevallen (112fryslan, waldnet). Het gaat hier om interne incidenten, dus tussen asielzoekers onderling. Regelmatig is het argument te horen dat dergelijke incidenten begrijpelijk zijn wanneer mensen met verschillende achtergronden dicht op elkaar leven. Dit bewijst het punt dat spreiden een vele malen humanere oplossing is dan centreren. Het afdoen van 'interne incidenten' als minder belangrijk dan 'incidenten met omwonenden' doet de betreffende asielzoekers ernstig tekort. Bovendien is

er een grote negatieve invloed van 'interne incidenten' op het gevoel van veiligheid van omwonenden (rapport Inspectie Justitie en Veiligheid "sociale veiligheid van bewoners in asielzoekerscentra').

Uw argument dat er geen incidenten in Winsum en Uithuizen zijn geweest, pleit tegen een verandering van strategie. In het incidentenrapport van het COA van 2023 is terug te vinden dat er sprake was van (ik heb beide locaties even samen genomen); 7 x agressie tegen personen fysiek, 4 x agressie nonverbaal , 5 x agressie verbaal. Uit uw verhaal begrijp ik dat dit geen incidenten zijn geweest waar de politie bij betrokken raakte. De huidige manier van opvangen binnen gemeente Het Hogeland lijkt béter te werken op het gebied van veiligheid en integratie dan het beoogde plan naar voorbeeld van Burgum. Dit lage incidentenaantal pleit om deze reden tegen het neerzetten van een groot asielzoekerscentrum op een andere locatie. Het is een argument om de opvang te blijven verdelen over Winsum en Uithuizen. Het risico op incidenten in de toekomst zou bovendien lager uitvallen als het aantal daar teruggebracht wordt naar 126 vluchtelingen per dorp. De opvang en integratie zou beter kunnen verlopen, en daarmee zijn de vluchtelingen die wél een plek krijgen in onze gemeente veel beter af. En mogelijk dat dit ook de bereidheid en het uithoudingsvermogen van de omwonenden in deze dorpen vergroot.

Naast bovengenoemde bezwaren tegen centreren in plaats van spreiden, is er een heel groot bezwaar tegen uw keuze voor Bedum als locatie. Dit dorp neemt namelijk al verantwoordelijkheid voor een belangrijke kwetsbare groep mensen, namelijk mensen met meervoudige beperkingen. Deze mensen moeten vrij door het dorp kunnen bewegen, en in o.a. 'de koffieleut' kunnen werken, zonder een verhoogd risico op onrust en incidenten. Uw argument dat het met de meeste asielzoekers goed gaat geeft onvoldoende geruststelling. Ook de (voormalig) asielzoekers waar ik mee gewerkt heb kregen te maken met mede-asielzoekers waar het níet goed mee ging. De kwetsbare groep mensen in Bedum van 's Heerenloo verdient naast begeleiding ook bescherming. Het is zeer onverantwoordelijk om de bescherming en begeleiding van zowel de kwetsbare groep meervoudig beperkten, als de kwetsbare groep asielzoekers in 1 kleine gemeenschap te willen faciliteren.

Mocht u onverhoopt tot het besluit komen dat u om financiële redenen alles aan het COA uitbesteedt, en daarbij bovendien kiest voor Bedum als locatie, dan bent ú verantwoordelijk voor het samenbrengen van een groep zeer kwetsbare, meervoudig beperkte mensen en een grote groep asielzoekers in een klein dorp. Met alle onvermijdelijke gevolgen van dien voor wat betreft de gevaarzetting en het risico op incidenten.

Graag hoor ik van u een bevestiging van het ontvangen van deze mail, en het meenemen ervan in uw onderzoek. Indien nodig of wenselijk ben ik bereid tot verdere toelichting van deze overwegingen,

Met vriendelijke groet,